

A Pécsi Ítéltábla a ... Farkas és Társai Ügyvédi Iroda által képviselt **felperes neve** (címe) felperesnek - a ... Horváth és ... Jakab Ügyvédi Iroda által képviselt **alperes neve** (címe) alperes ellen biztosítási szerződésből eredő helytállási kötelezettség iránti perében a ... Törvényszék 2019. február 20. napján kelt .../178. számú ítélete ellen a felperes által 181. és 185. sorszámon előterjesztett fellebbezés folytán indult másodfokú eljárásban meghozta a következő

ítéletet:

A másodfokú bíróság az elsőfokú bíróság ítéletét helybenhagyja.

Kötelezi a felperest, hogy fizessen meg az alperesnek 15 napon belül 698.000 (hatszázkilencvennyolcezer) forint másodfokú eljárásban felmerült perköltséget.

Megállapítja, hogy a felperes 269.070 (kétszázhatvankilencezer-hetven) forint illeték visszatérítését kérheti.

Az ítélet ellen fellebbezésnek helye nincs.

Indokolás

Az elsőfokú bíróság által megállapított tényállás szerint a felek 2014. január 1-i hatállyal vagyon- és felelősségbiztosítási szerződést kötöttek. A szerződéssel az alperesnek helytállási kötelezettsége keletkezett a felperes ... húsfeldolgozó üzemében bekövetkező tűzkárok után. A biztosítási ajánlat tartalmazta a felperes képviselőjének azt a nyilatkozatát, hogy a biztosításközvetítő részletesen és mindenre kiterjedően tájékoztatta a megkötni kívánt biztosítási szerződésről, a tájékoztatást megértette, és az átvett dokumentumok hiánytalanul tartalmazzák többek között a biztosító mentesülésének feltételeit, az alkalmazott kizárásokat. A biztosítási szerződés részévé vált - egyebek mellett - a Vállalkozói Vagyonbiztosítások Általános Feltétele (2009) és a Tűz- és Elemi Károk Biztosításának Feltétele (2009).

A Vállalkozói Vagyonbiztosítások Általános Feltétele 13.4. és 13.5. pontjai szerint az alperes mentesül a helytállási kötelezettség alól, ha bizonyítja, hogy a kárt jogellenesen

- a biztosított, illetőleg a szerződő fél,
- a biztosítottak a szabályzataiban megállapított munkakört betöltő alkalmazottai, illetve megbízottai;
- a biztosított jogi személynek a szabályzatban meghatározott tagjai, vagy szervei szándékosan, vagy súlyosan gondatlanul okozták.

Súlyosan gondatlan károkozásnak minősül többek között, ha az említett személy

- a tevékenységét jogszabályban, egyéb előírásban meghatározott személyi és tárgyi feltételek hiányában végezte,
- a kárt a kármegelőzési, kárenyhítési előírások, foglalkozási szabályok súlyos, vagy ismétlődő, illetve folyamatos megsértésével okozta.

A Tűz- és Elemi Károk Biztosításának Feltétele 2. pontja Kizárások címszó alatt úgy rendelkezik, hogy a biztosítási védelem a Vállalkozói Vagyonbiztosítások Általános Feltételeiben felsorolt kizárásokon túlmenően, tekintet nélkül a keletkezés okára, nem terjed ki azokra a károkra, melyek az épületek/építmények, gépek, berendezések avultságával, azok karbantartásának elmulasztásával, vagy az építési és üzemeltetési szabályok be nem tartásával okozati összefüggésben keletkeztek, kivéve, ha a biztosított bizonyítja, hogy a kár ezekkel a hiányosságokkal nem volt összefüggésben.

A felperes a húsfeldolgozó üzemet 2010-ben bővítette, a bővítést követően a technológia részeként fenntartott átmeneti raklap- és ládatárolót az épület délkeleti sarkához, közvetlenül a fal mellé helyezte. A szilárd éghető anyagok szabadban, a III. tűzállósági fokozatú épülettől a 12 m-es tűztávolságon belüli folyamatos tárolásával a felperes megsértette az Országos Tűzvédelmi Szabályzatról szóló 28/2011. (IX. 6.) BM rendelet (OTSZ) 453. §-át, 563. § (4) bekezdését, valamint 563. § (5) bekezdését. A tűzvédelmi szabályszegésről a felperes vezetői tudtak.

A raklaptároló környezetében, az árukiadónál a felperes két piktogramot és feliratot is elhelyezett, amelyek a dohányzási tilalomra figyelmeztettek. Ennek ellenére a dolgozók közvetlenül a raklaptároló mellett dohányoztak, és a hamuzót is ott helyezték el. A nemdohányzók védelméről és a dohánytermékek fogyasztásának, forgalmazásának egyes szabályairól szóló 1999. évi XLII. törvény 2. § (1) d) pontjában foglalt szabállyal ellentétes gyakorlatról a felperes vezetői tudtak.

2014. május 21-én 13 óra 48 perckor a raklaptároló melletti dohányzás következtében - a dohányzó dolgozó által a raklaptároló és a fal között tárolt hamutartóban vagy az amellett elhelyezett cigaretta parazsától - tűz keletkezett. A dohányzóhelyről az utolsó dolgozó 13 óra 50 perckor távozott, a helyszínen az első, tűzre utaló jelenség 13 óra 51 perckor jelent meg. A raklaptárolónál keletkezett tűz az épület fémlemez-burkolatán lévő réseken átjutva meggyújtotta a tetőszerkezet faanyagait és a talpszelemenek közötti réseken közvetlenül a szendvicspanelhez jutott. A szendvicspanel belső rétegén keresztül ezután szétterjedt az épületben.

Az első tűzoltó-gépjármű 14 óra 28 perckor érkezett a helyszínre, a tűzoltók a tetőszerkezet egyharmadának égését tapasztalták. Az elsődleges felderítést követően a riasztási fokozatot III-as ("kiemelt") szintűre emelték, a tüzet csak 5,5 óra alatt sikerült teljesen eloltaniuk, és beavatkozásuk ellenére az épületben és berendezési tárgyaiban jelentős károsodás keletkezett.

2014. június 13-án a katasztrófavédelmi kirendeltség összefoglaló tűzvizsgálati jelentést készített. A jelentés a tűz keletkezéséhez vezető folyamat leírása körében azt rögzítette, hogy "a tűz a rendelkezésre álló adatok alapján minden kétséget kizáróan a húszem épületének délkeleti oldalán, az épület északi fala mellett elhelyezett raklapok, raklapokon tárolt zsugorfóliával összefogott műanyagládák között, vagy az épületen belül a ládamosó helyiségben 2014. 05. 21. 14:05- kor keletkezett. A tűz keletkezéséhez vezető folyamat

nem ismert, a tanúk elmondása és a kamerák felvételei már a kifejlődött tüzet észlelték. A fent említett tűzkeletkezési helyek, okok és módok közül a tűzkeletkezés pontos helyét, okát, a gyújtóforrást, valamint a tűz keletkezéséhez vezető folyamatot minden kétséget kizáróan bizonyítani, megnevezni nem lehet, ezért ismeretlen." Az összefoglaló tűzvizsgálati jelentés a tűz terjedésére vonatkozóan megállapította, hogy "a tűz a raklapokról az épület farácsos tartószerkezetére rögzített és Lindab cserepeslemez héjazású tetőszerkezetére terjedt át. A mennyezetként kialakított szendvicspanel fegyverzete közötti szigetelőanyag a hő és a tűz hatására végigégett. A tűz terjedését elősegítette, hogy a panelek kialakítása miatt a tűz át tudott terjedni a szomszédos panelekre. A töltőanyagként alkalmazott anyag (PUR hab) elősegítette a tűz gyors terjedését. Továbbá a szendvicspanel kialakítása nem tette lehetővé a tűz oltásának gyors kivitelezését, így a tetőszerkezet és a mennyezetet teljes mértékben megsemmisült."

2014. július 29-én a katasztrófavédelmi kirendeltség a raklaptároló tűztávolságon belüli elhelyezéseért a felperest 40.000 Ft tűzvédelmi bírsággal sújtotta. A a 2015. november 23-án meghozott .../20. szám alatti ítéletével a katasztrófavédelmi kirendeltség közigazgatási határozatának bírósági felülvizsgálata iránti felperesi keresetet elutasította.

A káreseményt követően a felperes az őt ért kárért való helytállásra szólította fel az alperest. Az alperes a helytállást 2014. november 27-én az általános szerződési feltételek idézett rendelkezéseire való hivatkozással elutasította.

A felperes keresetében 34.613.370 Ft pótlási és javítási költség megtérítésére kérte az alperes kötelezését, a biztosító helytállási kötelezettségére hivatkozva. Keresetében tanú 4 magánszakértői véleménye alapján azzal érvelt, hogy az alperes helytállási kötelezettsége fennáll, tekintettel arra, hogy a tűz keletkezési oka ismeretlen, a vélelmezett ok elektromos energia.

Az alperes ellenkérelmében jogalap hiányában kérte a kereset elutasítását. Azzal védekezett, hogy nem köteles a károkért való helytállásra, mert a tűz tanú 1 magánszakértői véleménye alapján a tűzvédelmi távolságon belül tárolt raklapoknál folytatott szabálytalan dohányzás miatt keletkezett, ezért két mentesülési ok is fennáll: egyrészt a Vállalkozói Vagyonbiztosítások Általános Feltételeiben foglalt súlyosan gondatlan károkozás, másrészt a Tűz- és Elemi Károk Biztosításának Feltételeiben foglalt üzemeltetési szabályok betartásának elmulasztása.

Az alperes védekezésével szemben a felperes kifejtette, az alperes kimentése még abban az esetben sem lehetne eredményes, ha az alperes kétséget kizáró módon, az ítéleti bizonyosság szintjét elérően tudná igazolni azt, a raklapoknál a tüzet a biztosított munkavállalójának dohányzása okozta. A súlyos gondatlanságra alapított védekezés esetében a Polgári Törvénykönyvről szóló 1959. évi IV. törvény (Ptk.) 556. § (1) c) pontja és d) pontja, valamint 556. § (2) bekezdése alapján a biztosítónak szabályzatban kellett volna ugyanis meghatároznia, mely vezető, illetve vagyontárgyak kezelésével együtt járó munkakört betöltő személyek magatartásához fűz mentesülést. Ilyen szabályzat nincs, a kimentésnek emiatt jogi korlátja van. A biztosító csak súlyos gondatlanságra alapíthatja a mentesülést, azonban sem a raklapok szabálytalan tárolása, sem a nem kijelölt helyen való dohányzás nem tekinthető súlyos gondatlanságnak.

Az üzemeltetési szabályok betartásának elmulasztására az alperes nem alapíthatja védekezését, mert a szabályzatban az "építési és üzemeltetési" megfogalmazás szerepel, amelyek konjunktív feltételek, jelen esetben pedig az építési szabályok betartásának elmulasztása fel sem merült. Ez a kizárási feltétel nem tisztességes, mert az általános polgári jogi elvárhatóság követelményének nem felel meg; jóerkölcsbe ütköző, mert a társadalmi és üzleti közfelfogással és erkölcsi mércével szemben keletkezése okára tekintet nélkül hárítja át a bizonyítási kötelezettséget; jogszabályba ütközik, ezért semmis, mert külön figyelemfelhívó tájékoztatás hiányában felperesi akaratnyilvánítás nélkül került a szerződésbe; nem felel meg a Ptk. 567. § (1) bekezdésében szabályozott ún. sántikáló kogencia elvének, mert a biztosítottra egyoldalú módon hátrányos, és nem határoz meg olyan rendkívüli körülményt, amely az ettől való eltérést megalapozná; annak egyedi megtárgyalására sor sem került, holott lényegesen eltér a szokásos szerződési gyakorlattól, és a szerződésekre vonatkozó rendelkezésektől, mert a bizonyítást a biztosítottra terheli. Mivel így nem vált az általános szerződési feltételek részévé, azt a bíróság nem alkalmazhatja.

Az alperes ezzel szemben előadta, hogy véleménye szerint az érvénytelenségi kifogás valójában meg nem engedett keresetmódosítás. Amennyiben szabályzat hiányában a biztosított részéről az érintett munkavállalókat nem lehet azonosítani, a súlyosan gondatlan magatartást a vezetők személyében kell vizsgálni. Jelen ügyben két jogellenes magatartás is lényeges, a szabálytalan tárolás és a szabálytalan dohányzás. A vezetőket mindkét esetre vonatkozóan oktatási és ellenőrzési kötelezettség terheli, felelősségük a munkajogi jogviszonyban is fokozott, és a kár jogszabályi rendelkezések megszegésével függ össze. Nem enyhe, hanem súlyos gondatlanságról van szó, és a felperes kármegelőzési kötelezettségét is megszegte. A biztosító szerződéskötési gyakorlata, üzleti magatartása a piacon elfogadott általános gyakorlattal megegyezik. Az üzemeltetési szabályok betartásának elmulasztása, mint kimentési lehetőség nem tér el a régi Ptk.-ban foglalt szabályoktól, az alperes semmi olyat nem kér számon, amit a régi Ptk. nem követelt meg.

Az elsőfokú bíróság fellebbezéssel támadott ítéletével a keresetet elutasította. Kötelezte a felperest, hogy fizessen meg az alperesnek 2.147.790 forint elsőfokú eljárásban felmerült perköltséget.

A régi Ptk. 536. § (1) és (2) bekezdései, a régi Ptk. 556. § (1) (2) és (3) bekezdései, valamint a Pp.3.§ (3) bekezdése alapján rögzítette, hogy a perben az alperesnek kellett bizonyítania, hogy a tűz az épület mellett közvetlenül elhelyezett raklapoknál keletkezett, és annak oka a dolgozók dohányzása volt. Ezzel szemben a felperes bizonyíthatta azt, hogy a tűz nem itt, hanem a ládamosó helyiségben, elektromos berendezés meghibásodása folytán keletkezett. Amennyiben a bizonyítás eredményeként az állapítható meg, hogy a tűz keletkezési helye és oka ismeretlen volt, az az alperesi kimentés sikertelenségéhez vezet.

Az alperes szakértő kirendelését indítványozta, amelynek az elsőfokú bíróság helyt adott, mert a tűzvizsgálati jelentés lényeges ellentmondásban szenvedett, a felek által felkért magánszakértők véleményei pedig a tűz keletkezési helyére és okára vonatkozóan eltérő következtetésre jutottak.

Az elsőfokú eljárásban elsőként kirendelt szakértő 1 igazságügyi szakértő 2016. május 23. kelt szakvéleményében úgy foglalt állást, a tűz keletkezési oka ismeretlen, nem

bizonyítható, hogy a felvetődött tűzkeletkezési okok közül melyik a valós. A katasztrófavédelmi kirendeltségtől beszerzett - a teljes videóanyagot magában foglaló - dokumentáció birtokában a szakértő 2016. október 18-án véleményét módosította, megállapította, hogy a katasztrófavédelmi igazgatóság által készített kamera összevágás alapján a tűz keletkezési helye egyértelműen az ideiglenes raklaptárolónál valószínűsíthető, más keletkezési hely kizárható. A tűz keletkezési okaként "vélelmezetten" a dohányzást jelölte meg, mivel az egyéb tűzkeletkezési okok (elektromos áram, villámcsapás, szándékos tűzokozás) ugyancsak kizárhatók.

A módosított szakértői vélemény benyújtása után az elsőfokú bíróság meghallgatta a magánszakértőket és a kirendelt szakértőt, megtekintette a rendelkezésre álló videóanyagot. Ennek eredményeként arra a meggyőződésre jutott, hogy a perbeli szakvélemény nem ellentmondásmentes, illetve azt a felperes által megbízott magánszakértő véleménye aggályossá teszi.

A szakértői vélemény aggályossága miatt az elsőfokú bíróság helyt adott az alperes további szakértői bizonyítás iránti indítványának. A másodikként kirendelt ... igazságügyi szakértő véleménye megerősítette az elsőként kirendelt szakértő módosított véleményében foglalt következtetést. ... igazságügyi szakértő megállapította, hogy a tűzre utaló első jelenséget a 7-es számú kamera felvételén lehet látni 13 óra 51 perc 22 másodperckor. A tűz már 14 óra előtt legalább 11 perccel égett az épület mellett, a raklaptárolónál. A tüzeset előtt a dohányzás során már volt égési jelenség, a cigaretta parazsa izzott. A tűz keletkezési ideje akkor volt, amikor a dolgozó 2014. május 21. 13 óra 48 perc 39 másodperckor az izzó cigarettáját lerakta a hamutartóba vagy mellé. A dolgozó által elhelyezett csikk és a tűz között közvetlen összefüggés van. A tűz egyértelműen az épület mellett kialakított raklaptárolónál keletkezett. A tanúvallomások ugyanezt támasztják alá. A tűz először itt égett, a lángok ekkor még nem érték el a tetőt. Ezt követően a tűz egyre nagyobb lánggal égett, majd a lángok elérték a tetőt. Ezután számoltak be a tanúk a tető égéséről.

A felek írásbeli észrevételeire a szakértő válaszolt, ezt követően a bíróság a szakértőt tárgyaláson is meghallgatta, majd a felperes indítványára elrendelte a szakvélemény kiegészítését. Az elsőfokú bíróság álláspontja szerint a szakvélemény kiegészítésében a szakértő kételemmentesen indokolta, miért zárható ki az, hogy a tüzet a raklapoknál a tetőről lecsöpögő, illetve égve lehulló anyagok okozták, eloszlatva továbbá a felperes által vélt hiányokat, mind az alacsony pályás hűtő tetőszerkezetének részbeni épségben maradása, mind a tűz terjedésének iránya és mértéke vonatkozásában.

Az elsőfokú bíróság a felperes további szakértői bizonyításra, illetve cigarettagyártó cégek megkeresésére vonatkozó bizonyítási indítványait elutasította, és a rendelkezésre álló bizonyítékok alapján azt állapította meg, hogy a tüzeset a raklaptároló melletti dohányzás következtében keletkezett, a dohányzó dolgozó által a raklaptároló és a fal között tárolt hamutartóban, vagy az amellett elhelyezett cigaretta paraszától.

Az elsőfokú bíróság megítélése szerint az alperes védekezése körében hivatkozott súlyos gondatlanságra alapított mentesülési ok fennáll, emiatt az üzemeltetési szabályok betartásának elmulasztására alapított mentesülési okra vonatkozó felperesi álláspont helyességét nem vizsgálta.

Tényként rögzítette, hogy valóban nincs olyan biztosítói szabályzat, amely meghatározná, mely vezető, illetve vagyontárgyak kezelésével együtt járó munkakört betöltő személyek magatartásához fűz a biztosító mentesülést. E körben azonban egyetértett az alperessel abban, hogy a Ptk. 556. § (1) a) pontjában foglalt mentesülési okra is figyelemmel a felperes törvényes képviselőinek (vezető tisztségviselőinek) súlyosan gondatlan magatartása az alperes mentesüléséhez vezet. Kifejtette, hogy a törvényes képviselők magatartása a biztosított jogi személy felperes "magatartásának" minősül, súlyos gondatlanságukért a jogi személy felel a biztosítási jogviszony létrejöttkor hatályban volt 2006. évi IV. tv. (Gt.) 30. § (1) bekezdéséből, illetve a káresemény bekövetkezésekor hatályban volt 2013. évi V. törvény 3:24. § (1) bekezdéséből következően. A felperes vezetői tudtak mind a külső raklaptároló elhelyezéséről, mind a dolgozók meg nem engedett helyen gyakorlattá vált dohányzásról. Nem minősülhet enyhe gondatlanságnak, hogy a vezetők tudomásával a felperes két vonatkozásban is jogszabályellenes gyakorlatot folytatott, és mindkét jogszabályellenes gyakorlat hozzájárult a tűz keletkezéséhez. Jelen esetben a dohányzóhely és raklaptároló egymáshoz képesti közeli távolsága miatt a káresemény bekövetkezésének összességében objektíve reális esélye volt, ami a felperes magatartását súlyosan gondatlanná minősíti.

Az ítélet ellen annak megváltoztatása és a kereset teljesítése érdekében a felperes terjesztett elő fellebbezést, másodlagosan felvetve az elsőfokú ítélet hatályon kívül helyezésének lehetőségét is.

A megváltoztatásra irányuló fellebbezése indokai között arra hivatkozott, hogy az elsőfokú ítélet a Pp.206.§ (1) bekezdésébe ütközik, mert az elsőfokú bíróság a bizonyítékokat kirívóan okszerűtlenül, logikátlanul és iratellenesen értékelte. Sérelmezte, hogy az elsőfokú bíróság a tűz keletkezési ok megállapítása tekintetében értékelés nélkül hagyta a biztonsági kamera felvételeket, kiemelten azt, amelyiken a 6-os kamera megsemmisülésének időpontja látható. Ez a peradat bizonyítja azt álláspontja szerint, hogy a raklaptárolónál másodlagos következményi tűz volt, amit a tetőről lehulló, lecsepeggő égő anyagok okoztak.

Utalt arra, hogy nem értékelte az elsőfokú bíróság azokat a fényképfelvételeket sem, amelyeken világosan látszik, hogy a raklaptároló melletti helyiség belseje és tetőszerkezete maradt a legépebben. Ez a tény véleménye szerint kizárta teszi, hogy a tűz a raklapoknál keletkezett.

Kifogásolta, hogy az elsőfokú bíróság értékelés nélkül hagyta és ... tanú 4 együttes magánszakértői véleményét, amelynek megállapításai megítélése szerint kizárta teszik, hogy a tűz a raklapoknál keletkezett, és amely meggyőzően cáfolja ... szakértő szakvéleményét a tűz keletkezési ok tekintetében.

Sérelmezte, hogy az elsőfokú bíróság nem, illetve helytelenül értékelte a tűzvizsgálati jelentést, a katasztrófavédelem tüzesetről készült szakmai összefoglalóját, amelyek a tűz keletkezési okát és helyét ismeretlennek minősítették.

Utalt arra, hogy a szakértő által készített szakvélemény oly mértékben megalapozatlan és ellentmondásos, hogy azt értékelni sem lehetett volna. Véleménye szerint a Pp.182.§ (3) és a 206.§ (1) bekezdését sértően értékelte az elsőfokú bíróság ... szakértő szakvéleményét, mert az megalapozatlan, tudományos szakértői módszertan nélküli, homályos, ellentmondásos, önkényes kiragadásokra épül. Kifogásolta, hogy a szakértő figyelmen kívül hagyta a 6. számú kamera által felvett képet, amely a szakértő által vélt tűzkezelési ok folyamatot kizárta teszi, illetve nem adott

elfogadható magyarázatot arra, hogy miként maradhatott legjobb állapotban a raklaptároló melletti helyiség és annak tetőzete.

Állította, hogy az elsőfokú bíróság indokolási kötelezettségének nem tett eleget, nem indokolta, hogy miért nem megalapozott a felperes által megjelölt kamerafelvételre való hivatkozás, illetve, hogy miért nem vette figyelembe a ... - féle magánszakértői véleményt.

Arra is hivatkozott, hogy az elsőfokú bíróság ítélete sérti a Ptk.556.§ (1) bekezdés a), c) és d) pontját, valamint 556.§ (2) bekezdését, mert a Ptk. e szabályai rögzítik, hogy a jogi személy tekintetében is szabályzatban kell meghatározni azt a személyi kört, akiknek szándékos vagy súlyosan gondatlan, jogellenes károkozó magatartása a biztosító mentesülésére vezethet. Biztosítói szabályzat hiányában tévesen állapította meg az elsőfokú bíróság, hogy a felperes törvényes képviselőinek magatartása kimentésre vezet. Téves volt álláspontja szerint a törvényes képviselőknek felrótt magatartás károkozónak minősítése is, a kárt ugyanis nem ők okozták akkor sem, ha bizonyítást nyerne az, hogy munkavállalói dohányzás volt a tűz oka. Vitatta, hogy az elsőfokú bíróság által értékelt vezető tisztségviselői magatartás súlyosan gondatlan volt.

Tévesnek tartotta az elsőfokú bíróság ítéletének indokolását a törvényes képviselők magatartásával kapcsolatban a Gt.30.§ (1) bekezdésére és az új Ptk.3:24.§ (1) bekezdésére hivatkozással, azzal, hogy e két jogszabályi rendelkezés a jogvita, a szabályzat szükségessége és a kimentés tekintetében nem releváns. Utalt arra, hogy az elsőfokú ítélet nem tér ki arra sem, hogy mely konkrét személyeket tekint vezetőnek, és e személyek milyen konkrét kimentésre vezető, a bekövetkezett kárral okozati összefüggésben álló magatartást tanúsítottak. Álláspontja szerint az elsőfokú bíróság által vélt, de nem konkretizált vezetői magatartást nem lehet a biztosított jogi személy magatartásával azonosítani.

A megalapozatlanság körében sérelmezte, hogy az elsőfokú bíróság nem rendelte el ... szakértő szakvéleményének az együttes magánszakértői véleményre és a felperes észrevételeire tekintettel történő ismételt kiegészítését, így az álláspontja szerint egyébként is homályos, ellentmondó és a peradatokkal ellentétes szakvéleményt elfogadva hozott döntést a tűz keletkezési okáról és helyéről.

Sérelmezte az általa indítványozott tanúbizonyítás elutasítását, valamint azt is, hogy az elsőfokú bíróság nem értékelte, hogy az alkusz társaság írásbeli nyilatkozata szerint a biztosító kockázatbecslője a helyszínen járt, ezzel a felperes igazolta, hogy a biztosító a raklaptároló elhelyezkedésének, az épület szerkezetének, a purhabbal kitöltött födémnek az ismeretében szerződött. Utalt arra, hogy a tűzvédelmi hatóság az épületre működési engedélyt adott, mert azt tűzvédelmi szempontból megfelelőnek minősítette, ezért a ... szakértő véleményében rögzített megfelelő tűzgátlás biztosító födém hiányának nincs jelentősége.

Az alperes fellebbezési ellenkérelmében az elsőfokú ítélet helybenhagyását, és a felperes perköltségben való marasztalását kérte.

A fellebbezés nem megalapozott.

Az elsőfokú bíróság a tényállást helyesen állapította meg, azt a másodfokú bíróság a másodfokú eljárásban lefolytatott szakértői bizonyítás eredményeként sem tartotta szükségesnek módosítani.

A Vállalkozói Vagyonbiztosítások Általános Feltétele 13.4. és 13.5. pontjai szerinti mentesülési okok a Ptk. 556.§ (1) bekezdés a), c) és d) pontjában írt mentesülési okokkal egyeznek meg.

A Ptk.556. § (1) bekezdése szerint a biztosító mentesül fizetési kötelezettsége alól, amennyiben bizonyítja, hogy a kárt jogellenesen

- a) a biztosított, illetőleg a szerződő fél,
- b) velük közös háztartásban élő hozzátartozójuk,
- c) a biztosítottnak a szabályzatban megállapított munkakört betöltő alkalmazottai, illetőleg megbízottai,
- d) a biztosított jogi személynek a szabályzatban meghatározott tagjai vagy szervei szándékosan vagy súlyosan gondatlanul okozták.

(2) A szabályzat a biztosító mentesülését csak vezető, továbbá a biztosított vagyontárgyak kezelésével együttjáró munkakört betöltő alkalmazottak, megbízottak, tagok, illetőleg szervek magatartásához fűzheti.

A biztosítási jogviszony legfőbb jellemzője a biztosító veszélyviselése, helytállása a meghatározott biztosítási esemény bekövetkezése esetén. A törvény szigorúan körülhatárolja azokat az eseteket, amikor a biztosító e kötelezettség alól mentesülhet. A Ptk. 556. §-a tehát azokat a körülményeket sorolja föl, amelyek bekövetkezése esetén méltánytalan volna elvárni, hogy a biztosító teljesítsen. A fentieknek megfelelően a biztosító kizárólag az (1) bekezdésben meghatározott három konjunktív feltétel teljesülése esetén mentesülhet szolgáltatási kötelezettsége alól. Ez alapján mentesülést kizárólag a biztosítási jogviszony szempontjából releváns személy magatartása eredményezheti, kizárólag jogellenes magatartás eredményezi, és a mentesüléshez szükséges az is, hogy a szabályzatban meghatározott személyek károkozó magatartása szándékos vagy súlyosan gondatlan legyen.

A Ptk.556.§ (1) bekezdésének a) és b) pontja - megfogalmazásából egyértelműen - természetes személyekre vonatkozik, c) és d) pontja alkalmazható arra az esetre, ha a biztosított jogi személy, ezekben az esetekben a Ptk. szabályzatban rendeli meghatározni azt a személyi kört (alkalmazott, megbízott, tag, szerv (pl. vezető tisztségviselő)), akiknek a szándékos vagy súlyosan gondatlan jogellenes magatartásához a biztosító a mentesülését fűzheti.

Tekintve, hogy a perbeli esetben a biztosító mentesülését eredményező személyi kör biztosítási szabályzatban meghatározása elmaradt, a mentesülés első konjunktív feltételének hiányában a biztosító a Vállalkozói Vagyonbiztosítások Általános Feltétele 13.4. és 13.5. pontjai alapján helytállási kötelezettsége alól nem mentesülhetett. Ebben a részében ezért nem értett egyet a másodfokú bíróság az elsőfokú ítélet indokolásának 3.3.1. és 3.3.2. pontjában kifejtettekkel.

A Ptk. 536. § (1) bekezdése szerint biztosítási szerződés alapján a biztosító meghatározott jövőbeni esemény (biztosítási esemény) bekövetkeztétől függően bizonyos összegnek megfizetésére vagy más szolgáltatás teljesítésére, a biztosított, illetőleg a másik szerződő fél pedig díj fizetésére kötelezi magát. A (2) bekezdés szerint a biztosítási esemény lehet különösen:

- a) a szerződésben megállapított károsító esemény;
- b) halál bekövetkezése, meghatározott életkor elérése;
- c) testi sérülést, rokkantságot, egészségkárosodást vagy halált okozó baleset.

A Ptk. 536. § (2) bekezdése csak példálózó jelleggel sorolja fel azokat a biztosítási eseményeket, amelyek esedékessé teszik a biztosító szerződésben foglalt kötelezettségének teljesítését. A biztosítási események körét mindig a biztosító határozza meg az adott biztosítási szerződésben. A biztosítónak az általában blankettaszerűen megfogalmazott általános szerződési feltételekben nemcsak a biztosítási eseményt, hanem a biztosítási feltételeket is egyértelműen kell megfogalmaznia.

A Ptk.200. § (1) bekezdése szerint a szerződés tartalmát a felek szabadon állapíthatják meg. A szerződésekre vonatkozó rendelkezésektől egyező akarattal eltérhetnek, ha jogszabály az eltérést nem tiltja.

A törvény szerint tehát nincs akadálya annak, hogy a biztosítási szerződésben a felek maguk határozzák meg, hogy mi minősül biztosítási eseménynek, illetve milyen események nem tartoznak a biztosítási kockázat körébe.

A Tűz- és Elemi Károk Biztosításának Feltétele 2. pont Kizárások címszó e) pontja úgy rendelkezik, hogy a biztosítási védelem a Vállalkozói vagyonbiztosítások általános feltételében felsorolt kizárásokon túlmenően, tekintet nélkül a keletkezés okára, nem terjed ki azokra a károkra, amelyek az épületek/építmények, gépek, berendezések avultságával, azok karbantartásának elmulasztásával, vagy az építési és üzemeltetési szabályok be nem tartásával okozati összefüggésben keletkeztek, kivéve, ha a biztosított bizonyítja, hogy a kár ezekkel a hiányosságokkal nem volt összefüggésben.

A fentiek értelmében a biztosítási kockázat köréből az alperes biztosító - egyebek mellett - kizárta az épületek/építmények, gépek, berendezések avultságával, azok karbantartásának elmulasztásával, vagy az építési és üzemeltetési szabályok be nem tartásával okozati összefüggésben keletkezett károkat, kivéve, ha a biztosított bizonyítja, hogy a kár ezekkel a hiányosságokkal nem volt összefüggésben.

A felperes az említett kizárási ponttal összefüggésben az alábbiakra hivatkozott:

- 1.) A kizárási feltétel nem tisztességes, nem felel meg a Ptk.4.§ (1) bekezdésében előírt tisztesség és a Ptk.4.§ (4) bekezdésében írt elvárhatóság követelményének. A feltétel a Ptk.209.§ (1) bekezdése alapján - egyoldalú, indokolatlan hátrányt okozó szabálya miatt - tisztességtelen, rosszhiszemű kikötés, amely miatt a felperes a Ptk.236.§ (3) bekezdése alapján kifogást terjeszt elő.
- 2.) Ez a kitétel nyilvánvalóan a jó erkölcsbe ütközik, így a Ptk.200.§ (2) bekezdése folytán semmis. Ellentétes ugyanis a társadalmi és üzleti közfelfogással és erkölcsi mércével az, hogy a keletkezés okára tekintet nélkül, a bizonyítási kötelezettséget áthárítva, a biztosítás jogintézményét jelentős részében kiüresítve, megengedhetetlenül széles körben próbálja a biztosított hátrányára korlátozni a biztosított jogait. Kérte a Ptk.234.§ (1) bekezdése alapján semmisségi kifogása figyelembe vételét.
- 3.) A Tűz- és Elemi Károk Biztosításának Feltétele 2. pont Kizárások címszó e) pontja olyan rendkívüli körülményeket nem határoz meg, amelyekhez a biztosító teljesítési kötelezettségének elmaradása kapcsolható. A kizárási feltétel annak szövege és célzott joghatása miatt nyilvánvalóan eltér a biztosítási szerződésekre vonatkozó általános rendelkezésektől, ilyen tartalmú kizáró rendelkezés alkalmazását a törvény nem engedélyezi, ezért a Ptk.567.§ (1) bekezdésébe ütközik, így semmis.

- 4.) A biztosító szabályzata a Ptk.205/A.§ (1) bekezdése szerinti általános szerződési feltétel. A Tűz- és Elemi Károk Biztosításának Feltétele 2. pont Kizárások címszó e) pontja egyedi megtárgyalására nem került sor. A Ptk. 205./B. § (2) bekezdése szerinti külön figyelemfelhívó tájékoztatásra nem került sor, holott ez a kizárási klauzula a kizárási feltételek rendkívüli szélessége, a bizonyítási kötelezettség biztosítottra terhelése következtében eltér a szokványtól, a biztosítási szerződésre és egyáltalán a szerződésekre vonatkozó rendelkezésektől, ezért nem vált az általános szerződési feltételek részévé.

A Ptk. 567. § (1) bekezdése alapján a jelen fejezet rendelkezéseitől a biztosítási szabályzat és a felek szerződése a biztosított, illetőleg a kedvezményezett hátrányára a törvény kifejezett engedélye nélkül nem térhet el. A szabályzat azonban kimondhatja, hogy ha a biztosítási esemény meghatározott rendkívüli körülményekkel kapcsolatosan következik be, a biztosító nem köteles teljesíteni.

A szerződési szabadság folytán nincs akadálya annak, hogy a biztosítási szerződésben a felek maguk határozzák meg, mi minősül biztosítási eseménynek, illetve milyen események nem tartoznak a biztosítási kockázat körébe. Olyan rendelkezést azonban nem tehetnek, amelynek az a következménye, hogy a biztosító szolgáltatási kötelezettsége bizonyosan, egyetlen esetben sem áll be, ezért a biztosítási szabályzat nem tartalmazhat valamennyi biztosítási eseményre kiterjedő kizárást, mert az a biztosítottra nézve hátrányos, a Ptk.567.§ (1) bekezdése által tiltott eltérést jelentene a Ptk. 536.§ (1) bekezdésétől. (BDT2013. 2950.) A perbeli esetben a felek szerződésének részévé vált Tűz- és Elemi Károk Biztosításának Feltétele 2. pontja nem tartalmazott valamennyi biztosítási eseményre kiterjedő kizárást, így a fenti okból nem ütközik a Ptk.567.§ (1) bekezdésébe.

A felperes nem jelölt meg olyan konkrét, a Ptk. XLV. fejezetében foglalt rendelkezést, amelytől a Tűz- és Elemi Károk Biztosításának Feltétele 2. pont e) pontja a törvény kifejezett engedélye nélkül, a biztosított hátrányára tért el, s ilyent a bíróság sem észlelt.

A jó erkölcs a kialakult értelmezés szerint - polgári jogi értelemben - a társadalom általános értékítéletét, a magánautonómiának a társadalmi közmegegyezés által meghatározott korlátait, az általánosan elvárható magatartás zsinórmértékét fejezi ki. A szerződéses szabadság tehát nem korlátlan, a törvény nem fogadja el érvényesnek azokat a szerződéseket, amelyek nyilvánvalóan sértik az általánosan kialakult erkölcsi normákat. A Ptk. 4. §-a a kódex eszmei alapjaként emelte jogszabályi rangra azt az erkölcsi szabályt, hogy a jóhiszeműség és a tisztesség követelményének megfelelően kell eljárni a polgári jogi jogviszonyokban, és ez a szabály már a szerződéskötést célzó tárgyalások során is irányadó. Mindebből az következik, hogy az üzleti életben a tisztességesen gondolkodó emberek értékrendje az a mérce, amely a jóerkölcs absztrakt fogalmának meghatározásánál irányadó.

A másodfokú bíróság álláspontja szerint nem ütközik a jó erkölcsbe az alperes kockázatviselésének kizárása a biztosítottra vonatkozó üzemeltetési szabályok - adott esetben nem is csak erkölcsi normák, hanem az üzemeltetésre irányadó jogszabályok - be nem tartása miatt bekövetkezett károk tekintetében, hiszen a biztosítás szabályozásának is lehetőleg a károk megelőzése irányában kell hatnia. A szabályok betartásának és a károk megelőzésnek elvárása a biztosító részéről megegyezik a tisztességesen gondolkodó emberek értékrendjével, illetve a jogszabályi előírásokkal is.

A szerződési szabadság folytán, a Ptk. 200.§ (1) bekezdése alapján a biztosító az e pontban írt károk tekintetében tehát kockázatviselését kizárhatta, ez a magatartása nem ütközött a Ptk.4.§ (1) és (4) bekezdésébe, illetve a jóerkölcsbe sem.

A felperes a perben kifogás útján megtámadási jogát nem érvényesíthette, tekintve, hogy vele szemben a perbeli szerződésből eredően az alperes követelést nem érvényesített, így a Ptk.236.§ (3) bekezdése alkalmazásának nem volt helye.

A szerződési feltétel a bizonyítási kötelezettséget nem fordította meg a biztosított hátrányára, hiszen azt a tényt, hogy a felperes olyan károk tekintetében igényli a biztosító alperes szolgáltatását, amelyek az említett kizárási pont alá tartoznak, azaz az általa vállalt kockázati körön kívül esnek, a perben az alperesnek kellett bizonyítania. A Pp.3.§ (3) bekezdése alapján az elsőfokú bíróság ennek megfelelően helyesen adott tájékoztatást a feleknek a bizonyítandó tényekről és a bizonyítási teherről. (.../10. jkv. 2. o.)

A felperes cégszerű aláírásával ellátott, ...on 2013. december 13. napján kelt nyilatkozat szerint a felperes kijelentette, hogy az alperes nevében eljáró, az ajánlaton megnevezett biztosításközvetítő részletesen és mindenre kiterjedően tájékoztatást adott a felperes által megkötni kívánt biztosítási szerződéssel kapcsolatban. A biztosításközvetítő által nyújtott tájékoztatást megértette. A tájékoztatás és az átvett dokumentumok hiánytalanul tartalmazták egyebek mellett a biztosító mentesülésének feltételeit és az alkalmazott kizárásokat. A Vállalkozói vagyonszolgáltatások általános feltételei (2009) - feltételgyűjtemény egyebek mellett tartalmazta a Tűz és elemi károk biztosításának feltételét is. Ennek a nyilatkozatnak a csatolásával (.../11.) az alperes a perben bizonyította, hogy a szerződési feltételt a felperes a szerződéskötés előtt megismerte.

A fentiek alapján a felperes annak ismeretében kötötte meg a biztosítási szerződést, hogy a Tűz- és Elemi Károk Biztosításának Feltétele 2. pont Kizárások címszó e) pontja szerint meghatározott károk tekintetében az alperes biztosító a kockázatviselését kizárta. Ez a szerződési feltétel az alperes által csatolt 172. számú irat szerint a más biztosítók által a kizárások körében alkalmazott szerződési gyakorlattól nem tért el, így az alperest külön tájékoztatási kötelezettség nem terhelte, a szerződési feltétel a Ptk. 205/B.§ (1) bekezdése alapján a szerződés részévé vált.

A fentiek értelmében azt, hogy a felperes a Tűz- és Elemi Károk Biztosításának Feltétele 2. pont Kizárások címszó e) pontja szerinti károk tekintetében igényli a biztosító szolgáltatását, ami az alperes által vállalt kockázati körön kívül esik, a perben az alperesnek kellett bizonyítania.

A Tűz- és Elemi Károk Biztosításának Feltétele 2. pont Kizárások címszó e) pontja szerinti "építési és üzemeltetési szabályok be nem tartásával okozati összefüggésben" megfogalmazás a másodfokú bíróság álláspontja szerint nem konjunktív feltételt, hanem felsorolást jelent, ezért az alperes védekezésének megalapozottságához elegendő volt az üzemeltetési szabályok be nem tartásának, és az azzal okozati összefüggésben keletkezett kárnak a bizonyítása.

Az üzemeltetési szabályok megszegését - a raklaptároló tűztávolságon belüli elhelyezését - a perben az alperes a/20. számú jogerős ítéletével, és - a munkahelyen

dohányzás számára kijelölt helytől eltérő helyen dohányzást - a perben csatolt biztonsági kamerafelvételekkel bizonyította.

Az üzemeltetési szabályok megszegése és a bekövetkezett károk közötti okozati összefüggés bizonyítására az elsőfokú bíróság szakértői bizonyítást folytatott le. A perben kirendelt ... szakértő 1 szakértő módosított szakértői véleményének aggályosságára tekintettel azt az említett kizárási ok bizonyítékaként nem fogadta el. A perben másodikként kirendelt ... szakértői véleménye, és a szakvéleményre tett észrevételek folytán készült szakvéleménykiegészítések alapján állapította meg azt, hogy a tüzeset a raklaptároló melletti dohányzás következtében keletkezett, a dohányzó felperesi dolgozó által a raklaptároló és a fal között tárolt hamutartóba vagy az amellett elhelyezett cigaretta paraszától.

A felperes fellebbezésében vitatta az elsőfokú ítélet alapjául szolgáló szakvélemény és kiegészítései helytállóságát, arra hivatkozott, hogy a perben általa csatolt ... - ... tanú 4 által adott magánszakértői vélemény a ... igazságügyi szakértő szakvéleményében foglalt megállapítások helytállóságát megdöntötte. A másodfokú eljárásban is fenntartotta a perben kirendelt szakértők és a magánszakértők véleményének ütköztetésére, illetve a perbeli szakvélemény ismételt kiegészítésére vonatkozó bizonyítási indítványát, a magánszakértői véleményben megfogalmazott ellentétes álláspontokra tekintettel.

A másodfokú bíróság a bizonyítási indítványnak helyt adott, elrendelte a perbeli, ... szakvéleményének ismételt kiegészítését, majd a másodfokon beszerzett kiegészítő szakvéleményre tett felperesi észrevételekre tekintettel ... szakértő továbbá ... és ... tanú 4 szakértő tanúk együttes meghallgatását.

A felperes által csatolt, ... - ... tanú 4 által adott magánszakértői vélemény szerint a tárgyi helyen és körülmények között kizárható az izzó cigarettavég által okozott tűz keletkezése. szakértő 2 végkövetkeztetése egy objektív alátámasztás nélküli hipotézis. A tűz terjedelme, képe, a kamerafelvételek elemzése, a raklaptűz feletti kamera megsemmisülési időpontja, az égés utáni helyiség és tetőszerkezeti állapot, mint logikus, egymásba kapcsolódó objektív tényezők sorozata alapján a raklaptűz nem a dohányzástól keletkezett, az másodlagos, következményi tűz. A tűz kezdeti, szakszerű oltásának megkezdése előtti 40 perces időtartam alatt történtek rekonstruálása során elsőbbséget kell adni a bizonyítékok közül a kamerafelvételeknek, csak kiegészítő információként vehető figyelembe a feszült idegállapotban lévő tanúk vallomása.

Amennyiben feltételezzük, hogy a raklaptűz gyújtotta volna meg a purhab kitöltésű vízszintes szendvicspaneleket, azokról a tűz a szabványos követelményszintet többszörösen meghaladó biztonságú falazott tűzgátló szerkezeten nem tudott volna átjutni és nem tudta volna meggyújtani az üzem egyéb helyiségeinek purhab töltésű álmennyezeteit. A raklaptároló melletti negyedmarha hűtőben maradtak egyedül épségben a purhab töltésű tetőpanelek, ami azt bizonyítja, hogy a tűzgátló fal működött, csak éppen fordított irányban: nem engedte, hogy az üzemépület egyéb helyein lévő szendvicspanelekről áttérjedjen az égés a negyedmarha hűtő álmennyezeti paneleire.

A tűz terjedésének azt a ... szakértő által meghatározott folyamatát, hogy a raklaptűz meggyújtotta a negyedmarha hűtő feletti purhab töltésű hőszigetelő paneleket és a tűz onnan terjedt át a teljes épületre, cáfolja, hogy egyedül az e helyiség feletti tetőszerkezet integritása maradt meg csaknem érintetlenül, hogy a tűz utáni bontást követően a negyedmarha tetőben a bontott tetőpanel ereszcsatlakozásánál jól látszik a megmaradt sárga purhab tűz által érintetlen ép sávja, illetve ... szakértőnek az a nyilatkozata is, hogy „a tűz felülről a szendvicspanelbe nem, vagy csak hosszú idő

után tudott volna szétterjedni, mert a lángok, a hő felfelé száll." Ez ugyanis azt jelenti, hogy ha a raklapok lángjától gyulladt meg a szendvicspanel éle és az a fémlemez vértetékek között vízszintes irányban a purhab kitöltés anyagában jut el a tűzgátló falig, majd ott felfelé száll, akkor a tűzfal felső síkja alatt 1,40 m-rel lejjebb, a következő helyiségben beépített szendvicspanelbe felülről lefelé a tűz nem vagy csak hosszú idő után tudott volna szétterjedni (függőlegesen megkerülve a tűzgátló falat).

A legvalószínűbb tűzkeletkezési és tűzterjedési folyamat a - ... tanú 4 által adott magánszakértői vélemény szerint a következő volt:

- a munkaidő befejezése után (feltehetőleg elektromos eredetű) tűzforrás keletkezett az üzemi tér belsejében, valószínűleg az oromfal illetve a tetőgerinc közelében,
- a tűzforrás meggyújtotta a közelében lévő éghető anyagokat, feltehetőleg áterjedt az oromfal deszka borítására, amelynek fémlemez burkolata miatt égése gátolt módon, parázslással kúszott az oromfal épületsarkai felé,
- nagy valószínűséggel a parázsló deszka párkányról aláhulló égéstermék darabok gyújtották meg a külső térben elhelyezett raklapokat (a raklapok meggyulladására ezen alternatíva szerint akár dohányzás következménye is lehetett, ez a tény az épülettűz keletkezésében és terjedésében lényegi szerepet nem játszott),
- a zárt épületbelsőben is gátolt volt az égés, az üzem egész területén könnyen kialakulhattak a flameover jelenség alapfeltételei anélkül, hogy külső, látható nyoma lett volna,
- a zárt tereket közrefogó alsó vagy felső mennyezet leszakadása következtében egyszerre belobbanhatott a helyiség alapterületű tűz, amely az összefüggő mennyezetű helyiségeknél gyorsan tovaterjedt,
- az égés utolsó fázisában az égés áterjedt a félmarha hűtő poliuretán kitöltésű paneljeire is, amelyek nem voltak tűzfal gáttal elválasztva a régi épületrész mennyezeti paneljeitől,
- a negyedmarha hűtő fal és fűdémpaneljeit nem érte el a tűz, mert azokat a környező helyiségek felől a tűzgátló falak megvédték a paneltűz áterjedésétől,
- a raklaptűz keletkezése és általa a szarufavégek és szelemenek egy részének megpörkölése jelentéktelen esemény, a tűzvész mellékhatásának tekinthető.

A magánszakértői vélemény megállapításain túl a felperes hangsúlyozta, hogy a tűz keletkezéséhez vezető folyamat nem ismert, mert a tanúk elmondása és a kamerák felvételei már a kifejlődött tüzet észlelték. ... tanú érkezett elsőként a tüzesethez, érkezésének időpontját a 7-es kamera rögzítette. Megállapítható, hogy ... később érkezett, mint ahogy a 6-os kamera a másodlagos raklaptűz tetőig érő lángja nyomán megsemmisült. A többi tanú mind ... után észlelte a helyszínt, ebből következően az okfolyamatra vonatkozóan vallomásuk tényszerűnek nem értékelhető. A tanúvallomásokra alapozva nem zárható ki, hogy a raklaptüzet a tetőről lecsöpögő, lehulló anyagok okozták.

Nem biztos, hogy az ismeretlen tűz keletkezési hely környezetében belső kamera működött. A belső kamerák számáról, elhelyezkedéséről, esetleges megsemmisülésük vagy üzemképtelenné válásuk időpontjáról ... szakértőnek nem volt információja. A padlástérben egyáltalán nem volt belső kamera, miközben ott húzódtak az elektromos vezetékek.

A szakértő nem adott magyarázatot arra, hogy miként lehetséges a raklaptároló melletti tetőszerkezet épségben maradása.

A 6-os kamera az épület délkeleti sarkának jelentős részét nem látta, így azt, hogy ott mikor és mi hullt alá, nem lehet utólag megállapítani. Ezért a 7-es kamera felvételén a szakértő által 13:51:22-

kor látottak az okozatosságra nézve nem jelentenek bizonyítékot akkor sem, ha valóban tűzre utaló jelenségek. Nem jelenthető ki tényként, hogy 13:59:44 óra előtt a 6-os kamera holtterében a tetőről még nem csepegett, hullott alá égést okozó anyag. A műanyag vízelvezető cső a déli oromfalnál zajló tűztől is meglágyulhatott, elősegíthette a raklapok meggyulladását. A felperes álláspontja szerint a déli oromfalnál bizonyítottan és kiterjedten égő tűz gyújtotta meg a műanyag esővíz elvezető csövet és a lecsepegő műanyag okozta a raklaptűzet.

Az épület használatbavételét a tűzvédelmi szakhatóság közreműködésével engedélyezték, így a földem hiányára való szakértői hivatkozás alaptalan.

Nem helytálló a szakértőnek az a felvetése, hogy a raklaptároló melletti hűtő azért nem égett le a többihez hasonlóan, mert üres volt, áru ugyanis csak a régi negyedtest hűtőben és csekély mennyiségben a féltest hűtőben volt, illetve a ládamosóban voltak ládák, de nem csak ezek égtek le.

... szakértő a másodfokú eljárás során adott kiegészítő szakértői véleményében és személyes meghallgatása során a fentiekre reagálva, a tűz keletkezési helyére és okára vonatkozó alap- és kiegészítő szakértői véleményét fenntartotta. A magánszakértői véleményben és a felperes észrevételeiben foglaltakra a fellebbezési tárgyaláson részletesen nyilatkozott a következők szerint:

Rögzítette, hogy a tűz keletkezési helyének és okának vizsgálatában fontos szerepe van a tanúk vallomásának, akiknek személyes élménye, közvetlen észlelése van a történetekről. A tűz keletkezésének idején 13:48:39-kor még munkaidő volt, az egyik tanú elmondása szerint egy beteg állat levágása miatt aznap túlóráznia is kellett, ennek ellenére a munkahelyük elhagyása előtt egyik tanú sem észlelt tűzjelenséget. A tűz jelenségeit a tanúk először a raklaptárolónál tapasztalták, majd arról számoltak be, hogy az felterjedt a tetőszerkezetre.

Kizárható, hogy a raklaptűzet a tetőről lecsöpögő, lehulló anyagok okozták, ha ez igaz lenne, akkor az épületben jóval a munkaidő vége előtt huzamosabb ideje tartó égési jelenségnek kellett volna lennie, amelyet füst és/vagy láng jelenség kísért. A munkaidő vége előtti épületen égő tüzet a dolgozóknak észlelnie kellett volna, a belső kamerafelvételeken pedig annak látszania kellett volna. Ha csak a tetőhéjazat és a szendvicspanel közötti térben lett volna tűz vagy füst, a kialakuló túlnyomás miatt a füstnek meg kellett volna jelennie már a munkaidőben a tető résein, nyílásain. A távozó dolgozók az épületre tekintve észlelték volna a tetőszerkezet alól kiáramló füstöt. Ilyen jelenségről azonban a tanúk nem számoltak be.

Téves az a felperesi hivatkozás, hogy itt tűzgátló fal volt. Tűzgátló fal két tűzgátló földem, vagy a talajszinti padló illetve az alap és a mennyezeti tűzgátló földem között készül. Önmagában egy falszakasz az épületben földem nélkül nem tűzgátló fal, a földem nélkül készített, mindössze egy hűtőházi szendvicspanellel felülről lezárt szerkezettel ellátott tér nem önálló tűzszakasz, nem önálló rendeltetési egység, ha a fal tetejét vízszintesen nem zárja le semmilyen földem, akkor a fal a tűz terjedését nem tudja megakadályozni.

A negyedmarha hűtő fal és mennyezeti paneljei meggyulladtak, emiatt lászik a téglafalon is az, hogy a fal teteje korommal szennyezett, mert ott égett a purhab és a füstje ott áramlott ki. A szendvicspanel feletti részben a sűrű füst terjedt amerre tudott, jellemzően az épület közepe felé, átbukva a fal felett. A szendvicspanel fém oldalával - miután mindenütt át volt törve a technológiai berendezések rögzítése miatt - a forró égéstermékek közvetlenül érintkeztek az épület középső helyiségei felett lévő szendvicspaneleknél a purhab szigetelésével is. A meleg levegő áramlása miatt kialakult egy huzathatás, amely a tüzet

oxigénnel táplálta. A helyiség melletti fal nem metszette át a tető héjazatát így sem tűzfal, sem tűzgátló fal nem volt. A raklaptárolóról felmenő lángnyelvek vonalában nem látható a világos színű purhab, mert ott elégett.

A negyedmarha hűtő fal és mennyezeti paneljei bizonyíthatóan égtek, a fal nem tudta megakadályozni a tűz terjedését a következő helyiségre, mert nem metszette át a tetőhéjazatot. A földem hiánya miatt nem volt akadálya annak, hogy a mennyezetnek felhelyezett szendvicspanelek alatt az éghető anyagok meggyulladjanak. A tűz terjedésére több 10 perc állt rendelkezésre.

A negyedmarha hűtő fal és mennyezeti paneljei azért nem károsodtak olyan mértékben, mint az épület középső részén, mert a helyiségen tovaterjedő tűz után visszafelé már nem tudott terjedni a tűz. Ebben az időszakban az égéstermékek már a tetőhéjazatot áttörték és a szabadba tudtak távozni, emiatt a légáramlás már nem vitte visszafelé a fal és a tetőhéjazat között az égéstermékeket. Hő és füst itt is volt, csak a hőterhelés nem tartott olyan hosszú ideig, hogy itt a tetőszerkezet állékonyágvesztését okozza.

A magánszakértők által legvalószínűbbnek vélt tűzkeletkezési és tűzterjedési folyamat nem történhetett meg. A raklaptárolónál a falon a szél miatt jobbra elnyúló koromfoltok ahol elérték a fémlemezborítás alsó szélét, ott vízszintesen szétnyúlnak, a fémlemez alatti részen mindkét oldalon ugyanolyan folt látható. A kormozódás mindkét helyen a raklaptűz eredménye. Az oromfal mentén a deszkázat károsodásának ugyanaz az oka, mint annak, hogy a tetőszerkezet eltérően károsodott a negyedmarha hűtő és az épület középső része felett. Ez a különbség nem utal a tűz terjedésének irányára, azaz arra, hogy a tetőgerinc felől terjedt volna a tűz a raklaptároló irányába.

A magánszakértő egyetlen konkrét keletkezési okot vagy helyet sem tudott megnevezni és bizonyítékokkal alátámasztani. Szakmai véleményeit folyamatosan változtatva, hol ide, hol máshova határozta meg a tűz keletkezésének helyét vagy okát.

Nem világos, hogy a raklapok feletti kamera megsemmisülésének időpontja és az addig rögzítettek hogyan bizonyítják azt, hogy a raklaptűz másodlagos tűz volt és azt a lecsöpögő égő anyagok okozták. Lecsöpögő égő anyagról felvétel nincs, a kamerák csak szálló foltokat, feltehetőleg égésmaradványokat rögzítettek, lecsepegőt nem, a szálló foltok pedig csak az után jelentek meg, hogy a hamutartónál elhelyezett csikknél égésre utaló jelenségek láthatók. Ha az eresz alatti műanyagcső gyulladt volna meg hamarabb, mint a raklap, és annak a lecsepegő égésterméke okozta volna a raklaptűzet, akkor a műanyag elvezető csőnek a raklaptárolótól távolabbi darabján is hasonló égési jelenségnek kellett volna látszani, de az teljesen ép maradt. A kamera felvételek pont az ellenkezőjét bizonyítják, azt, hogy a tűz a tárolóról terjedt fel a tetőszerkezetre, emiatt semmisült meg az egyik kamera is akkor, amikor az egyre nagyobb lángok elérték.

A tanúk az általuk látottakat, személyes élményeiket mondták el a hamis tanúzásra való figyelmeztetésük után. Azt feltételezni, hogy a tanúk tévedésben voltak helytelen és alaptalan. A tanúvallomások között nincs ellentmondás.

... hivatásos tűzoltó peres eljárásban vallotta, hogy a belső kamerafelvételeket azért nem foglalták le, mert nem látszott rajta füst. Ha a belső felvételeken bármi látszott volna, az adtahordozót a katasztrófavédelem lefoglalta volna, ilyen azonban nem történt. A belső kamerafelvételek lefoglalás hiányában a felperesnél maradtak. Nincs arra adat, hogy a belső kamerák meddig készítettek felvételt.

Semmilyen tény nem merült fel arra nézve, hogy elektromos tűz keletkezett, az a katasztrófavédelem tűzvizsgálóiban sem merült fel. A tűzvizsgálók 35 tanút hallgattak meg, egy sem számolt be közülük elektromos hibáról vagy a tüzeset idején áramkimaradásról. Az elektromos tűz kialakulására semmi nem utal, a bekamerázott telephelyen több tíz dolgozó jelenléte mellett teljesen elképzelhetetlen, hogy senki sem vesz észre az épületben egy lassan kialakuló tüzet, senki nem lát az épületben tüzre utaló jelenséget, egyetlen kamera sem vesz fel semmi rendellenességet, és a villamos tűz nem okoz sehol áramkimaradást.

Az, hogy egy épületre a hatóságok építési engedélyt adnak és megépülése után a használatba vételt is engedélyezik, még nem jelenti azt, hogy az épület megfelel a tűzvédelmi követelményeknek is. A hatóságoknak vizsgálnia kell a terv vagy az elkészült épület műszaki megfelelőségét, de attól, hogy vizsgálják, nem mindig veszik észre a tervek vagy az elkészült épület tűzvédelmi hiányosságát.

A raklaptároló melletti hűtő is kiégett volna, ha alatta éghető anyagok vannak, ami a lecsepegő éghető anyagoktól kigyullad. Miután nem volt a helyiségben éghető anyag, a helyiségben nem volt tűz, amely alulról a szendvicspanelt támadta volna. A helyiség feletti szendvicspanelen a tűz átment, azonban a tűz teljes épületre való szétterjedése után a tetőhéjazat alatti fal (felperes által tűzgátló falnak nevezett fal) meggátolta a forró égéstermékek ide áramlását mert az égéstermékek ekkor a tetőszerkezet fölé hagyták el az épületet. Nincs adat arra, hogy az alacsonypályás hűtő szendvicspaneljei mennyire égtek ki, teljesen, vagy csak szakaszosan, de az alatta lévő téglafalon lévő kormozódás azt mutatja, hogy a purhab égett, a fal attól feketedett el. Ha nincs tűz, akkor kormozódás sincs.

... .. igazságügyi épületszerkezeti, épületfizikai szakértő észrevételére, hogy a negyedmarha hűtő szendvicspanelén átégő tűz a szemközti fal tetején a tetőhéjazat alatt átbukva nem tudta megtölteni a kb.1200 m²-es teret úgy, hogy közben ne hűljön le és így nem tudta meggyújtani az alatta 1,4 m-re lévő következő szendvicspanelt - ... tűzvizsgálati, tűzvédelmi szakértő előadta, hogy a tűz ott, ahol utat talál magának, rendkívül gyorsan terjed, aki nem ezzel foglalkozik, nem is hinné, milyen gyorsan tudnak terjedni egy térben az égéstermékek.

A másodfokú bíróság ... szakértőnek a magánszakértői vélemény felvetéseire és a felperes észrevételeire adott válaszait az alap- és korábbi kiegészítő szakértői véleményben foglaltakkal összhangban állónak, logikusnak, konzekvensnek, meggyőzőnek és aggálytalannak ítélte meg. A szakértő a felperes összes észrevételére válaszolt, a megfelelő magyarázatot megadta, szakvéleménye a per adataival, köztük a kamerák felvételeivel összhangban áll, ezért a további szakértői bizonyításra vonatkozó felperesi indítványt szükségtelennek tartotta, azt elutasította.

Ugyancsak szükségtelen ... tanúkénti meghallgatása arra vonatkozóan, hogy a negyedmarha hűtő szendvicspaneljei és tetőszerkezeti elemei milyen állapotban voltak a bontás után. A szakértői vélemény és annak kiegészítései a bíróság számára meggyőzően bizonyították, hogy a negyedmarha hűtő feletti szendvicspanel purhabja vezette át a tüzet a szemközti falhoz, ezt bizonyítják a falon lévő kormozódások, a raklaptároló feletti purhab tömítés megsemmisülése, a negyedmarha hűtő mennyezetéről lógó lámpa megolvadása. A perbeli szakértő a bemutatott fényképek alapján azt is rögzítette, hogy a raklapok fölötti ereszrészben egyes helyeken a tetőlécek teljesen elégttek. Nem vitatta a szakértő, hogy lehetséges, hogy a negyedmarha hűtő mennyezeti és oldalpaneljei teljesen nem égtek ki.

A fentieket összegezve az elsőfokú bíróság a tűz keletkezésének helyét és okát a perben beszerzett, ... szakértő által adott szakvélemény és a perben csatolt egyéb bizonyítékok helyes és okszerű mérlegelésével állapította meg, ítélete ebből az okból nem megalapozatlan.

... szakértő szakvéleményeiben és személyes meghallgatása során a tűznek más helyen vagy más okból keletkezését kizárta, így az alperes a perben sikerrel bizonyította azt is, hogy a felperes olyan, az említett üzemeltetési szabályok be nem tartásával okozati összefüggésben keletkezett károk tekintetében igényli az alperes teljesítését, amelyekért való helytállását a felek között létrejött szerződésben az alperes kizárta.

A felperes fellebbezése sikertelen volt, ezért a Pp.78.§ (1) bekezdése alapján köteles az alperes jogi képviselőjének ügyvédi munkadíjából álló másodfokú perköltség megfizetésére, amelynek mértékét a másodfokú bíróság a 32/2003. (VIII.22.) IM rendelet 3.§ (2) (5) és (6) bekezdése, valamint 4/A.§-a alapján, az elsőfokú ítéletben megállapított ügyvédi munkadíj 50%-ában határozta meg.

Az illetékekről szóló 1990. évi XCIII.tv. (Itv.) 46.§ (1) bekezdése alapján a fellebbezés illetéke 2.500.000 forint. A felperes az eljárási illetékek megfizetésének és a megfizetés ellenőrzésének részletes szabályairól szóló 44/2004. (XII. 20.) PM rendelet 6/A.§ (3) bekezdése alapján átutalással 2.769.070 forint illetéket fizetett meg. A különbözet, 269.070 forint visszatérítését az Itv. 80.§ (1) bekezdés f) pontja alapján a székhelye szerint illetékes állami adóhatóságtól kérheti.

Pécs, 2019. december 12.

Dr. Zóka Ferenc s.k. a tanács elnöke, Dr. Hrubai Adrienn s.k. előadó bíró, Dr. Kovács János s.k. bíró